

Posudek oponentky diplomové práce

Autor závěrečné práce: Bc. Marina Jonášová

Název práce: Kultura Neslyšících ve výuce výtvarné výchovy

Vedoucí závěrečné práce: Mgr. Lucie Jakubcová Hajdušková, Ph.D.

Oponent závěrečné práce: Mgr. Magdalena Novotná, Ph. D.

Obor: N VV-SPG 20

Akademický rok: 2023/2024

Obsah a cíl práce

Diplomová práce Mariny Jonášové nese název Kultura Neslyšících ve výuce výtvarné výchovy, z něhož je zaměření patrné.

Struktura práce (členění kapitol, logická provázanost)

Struktura práce je logická, části na sebe obsahově i formálně dobře navazují a vytvářejí koherentní celek.

Věcné zpracování (teoretické a metodologické zakotvení, náročnost tématu, inovativnost, přínos práce, formulace závěrů)

Teoretická část práce je zpracována přehledně a srozumitelně. Zabývá se kulturou a identitou Neslyšících, zasazuje je do širších souvislostí problematiky komunikace Neslyšících. Přináší čtenářům některé zcela nové informace, např. o uměleckém tlumočení, historii znakového jazyka či fotografii a filmu v kultuře Neslyšících. Tím navazuje na výzkumný program katedry výtvarné výchovy a jeho základní zjištění o tom, že Neslyšící žáci jsou znevýhodňováni v přístupu ke kultuře a nemají dostatečný prostor pro rozvoj kulturní kompetence.

Didaktická část obsahuje akční participační výzkumnou sondu. Její zpracování si kladlo za cíl vzdělávat žáky ve vybraném tématu, a zároveň zjistit, jestli a jak se žáci se sluchovým postižením v rámci výuky výtvarné výchovy setkávají s tématem kultury Neslyšících. Výuka výtvarné výchovy je jádrem projektu i specifickou metodou sběru dat. Výzkumná data byla doplněna zúčastněným pozorováním zaznamenaným v reflektivním deníku, dotazníkem a polostrukturovanými rozhovory cílícími na vyučující výtvarné výchovy ve školách pro žáky se sluchovým postižením. Marina Jonášová plnila roli učitelky-badatelky. Didaktický projekt byl zpracován v návaznosti na RVP ZV do pěti vyučovacích bloků, které byly reflektovány (kap. 2.6). Projekt je chytře koncipovaný, tematicky dobře odpovídá studované problematice: Co je kultura? Jazyk, gesto, znak; Symboly; Neslyšící v minulosti; Kulturní život, kde ho najít?

Za významná zjištění považuji konstatování závažného nedostatku kvalitních výukových zdrojů a materiálů zaměřených na výtvarnou tvorbu a kulturu Neslyšících, zásadních pro utváření identity mladých Neslyšících, a dále chronický nedostatek didaktických materiálů pro výuku výtvarné výchovy. Alarmující je však především nedostatečně vybudovaný pojmoslovný aparát, resp. funkční slovník pro oblast výtvarné výchovy. A také zpráva o tom, že mnoho učitelů téma kultury Neslyšících nezohledňuje.

Mezi výzvami do budoucna, které by přispěly ke zlepšení aktuálního neutěšeného stavu, Marina Jonášová uvedla zvýšení informovanosti učitelské veřejnosti o kultuře Neslyšících a vydání metodických materiálů pro výtvarnou výchovu, související s ustavením odborné terminologie a zvýšení dostupnosti vzdělávacích kurzů a tlumočnických služeb.

Autorská část (kontext českého i světového umění, reflexe vlastní tvorby, dokumentace uměleckých děl)

Od její realizace autorka práce v průběhu zpracování po dohodě se školitelkou upustila.

Grafické, formální a jazykové zpracování

Práce je jazykově a stylisticky v pořádku. Objevují se chyby v citacích, ne všechny studované a zmiňované tituly jsou uvedeny v seznamu literatury.

Otázky oponentky

1. Pohovořte o tom, jak se Vám dařilo vést výuku ve specifických podmínkách. Ukažte porotě výtvarné práce žáků, které byly realizovány.
2. Jak jste vybrala fotografie k úkolu 1? K jakému typu poznání jste žáky vedla? (Jak definujete kulturu?)
3. Vysvětlete symboliku barev v tvorbě umělců DeVIA. Jak jste s ní pracovala didakticky?
4. Vysvětlete, jak chápete gesto, znak a symbol v kontextu komunikace Neslyšících. Posunulo se Vaše porozumění těmto pojmům nějak po zkušenostech v projektu?

Doporučuji k obhajobě

V Praze, 30. 8. 2024

Mgr. Magdalena Novotná, Ph.D.